

Fingrid Oyj

Taustadokumentti reservitoimittajien ehtomuutoksien sidosryhmäkuulemi- seen 4/2022

24.3.2022

24.3.2022

1 Johdanto

Fingrid Oyj (jäljempänä Fingrid) hankkii sähköjärjestelmän tehotasapainon hallintaan käytettäviä reservejä ylläpitämiltään markkinapaikoilta. Kaikkia reservitoimittajia koskevat yhtäläiset ehdot ja edellytykset osallistumisesta reservien ylläpitoon. Fingrid tekee esityksen näistä ehdoista, ja Energiavirasto vahvistaa ne Komission asetuksen (EU)2017/2195 sähköjärjestelmän tasehallintaa koskevista suuntaviivoista (EBGL, artikla 18) mukaisesti.

Taseselvitysjakson lyhentyminen ja energiamittauksen resoluution muutos nykyisestä tunnin aikajaksosta 15 minuutin aikajaksoon tuo muutostarpeita reservitoimittajien ehtoihin. Reservien aktivoitumisen aiheuttamat säätöenergiat lasketaan jatkossa varttitunneittain, mutta säätöenergioiden hinnoittelu ja reservimarkkinoiden kaupankäyntijakso säilyy kuitenkin edelleen tuntitasolla. Reservitoimittajien ehtoihin esitetään samassa yhteydessä muitakin muutoksia, muun muassa kehitetään aggregointimalleja reservimarkkinoille saadun sidosryhmäpalautteen mukaisesti ja harmonisoidaan sanktiokäsittelyt eri reservituotteiden kesken. Ehtomuutokset astuvat voimaan samanaikaisesti varttitaseen käyttöönoton kanssa eli 22.5.2023.

Fingrid on valmistellut myös talven 2021–2022 aikana muutoksia ehtoihin ja edellytyksiin manuaalisen taajuuden palautusreservin (mFRR) toimittajille. Ehtomuutokset sisältävät säätökapasiteettimarkkinoiden uudistuksen viikkotason hankinnasta edeltävänä vuorokautena tehtäväksi tuntikohtaiseksi hankinnaksi. Ehtomuutokset toimitettiin Energiavirastolle vahvistettavaksi 15.3.2022, ja niiden suunniteltu käyttöönotto on loppuvuodesta 2022. Lisätietoja <https://www.fingrid.fi/sivut/ajankohtaista/tiedotteet/2022/ehtomuutokset-saatokapasiteettimarkkinoiden-uudistuksesta-toimitettu-energiavirastolle-vahvistettavaksi/>.

2 Listaus esitetyistä ehtomuutoksista (pääkohdat)

2.1 Manuaalinen taajuuden palautusreservi (mFRR)

- **Esitetty muutos:** Säätökaupasta muodostuva energiamäärä lasketaan taseselvitysjaksokohtaisesti eli varttitunneittain. Säätöenergia korvataan reservikohteen tasevastaavalle energiamaksulla. Energiamaksu lasketaan kertomalla energiamäärä ylös- ja alassäätöhinnoilla, jotka määritetään edelleen tuntikohtaisesti.
  - *Tausta:* Säätöenergia lasketaan taseselvitysjaksoittain, jotta se kohdistuu oikealle taseselvitysjaksole. Säätöenergian hinnoittelu muuttuu varttitasolle myöhemmin.
- **Esitetty muutos:** Säätöalueita uudistetaan huomiomaan kantaverkon Kemi-Oulujoen (P0) poikkileikkaus, ja säätöalueet nimetään siirtoalueiksi yhdenmukaisiksi tasehallinnan ehtojen kanssa. Siirtoalueita on jatkossa kolme nykyisen kahden sijaan; leveyspiirin 63.0° eteläpuoli (etelä), leveyspiirien 63.0 ja 65.0° välinen alue (keski) sekä leveyspiirin 65.0° pohjoispuoli (pohjoinen).

24.3.2022

- *Tausta:* Kantaverkon toimitusvarmuuden varmistamiseksi siirtoalueäärittelyyn on lisätty Kemi-Oulujoen poikkileikkaus (leveyspiirin 65.0° pohjoispuoli). Siirtoalueiden maantieteellinen sijainti on päivitetty vastaamaan kantaverkon teknistä nykyrakennetta.
- **Esitetty muutos:** Sanktiokäsittelyä toimittamattomasta reservistä uudistetaan. Säättökapasiteettimarkkinoiden (mFRR kapasiteetti) osalta sanktiokerroin laskee kymmenestä viiteen. Ylivoimainen este siirretään sopimuksesta ehtoihin ja se laajentuu koskemaan myös ennakoimattomat laiteviat.
  - *Tausta:* Sanktiokäsittelyt harmonisoidaan yhteneviksi kaikkien reservituotteiden kesken. Sanktio on jatkossa sama kaikille reservikapasiteettituotteille: toimittamaton reservikapasiteetti $\times 5 \times$ reservimarkkinoiden hinta kyseiseltä tunnilta. Ennen sähkön vuorokausimarkkinoita hankittavien reservituotteiden (mFRR kapasiteetti ja aFRR) osalta sanktioon vaikuttaa lisäksi vuorokausimarkkinoiden hinta.

2.2

Automaattinen taajuuden palautusreservi (aFRR)

- **Esitetty muutos:** Toimitusketjun ulkopuoliset reservitoimittajat sallitaan, eli reservitoimittajan ei tarvitse olla enää reserviresurssin omistaja eikä avoin toimittaja tai tasevastaava. Reservikohteen tulee kuitenkin koostua yhden tasevastuun reserviresursseista. Eri tasevastuiden reservikohteet tulee eritellä omiin tarjouksiinsa ja reservimäärän per tasevastuu tulee olla vähintään tarjouksen vähimmäiskapasiteetin (1 MW) suuruinen.
  - *Tausta:* Fingridin kokemusten perusteella toimitusketjun ulkopuolisten reservitoimittajien kautta on saatu lisää tarjontaa reservimarkkinoille, millä on ollut selkeä vaikutus hankinnan kustannustehokkuuteen. Toimitusketjun ulkopuoliset reservitoimittajat on sallittu jo taajuuden vakautusreserveissä (FCR) ja nopeassa taajuusreservissä (FFR). Toimitusketjun ulkopuolisille reservitoimittajille aFRR:ään esitetään nyt samaa mallia energiakäsittelyyn kuin taajuusohjatussa käyttöreservissä (FCR-N) ja aFRR:ssä reservitoimittajien, jotka eivät ole tasevastaavia, osalta on jo nyt käytössä. Eli energiakorjaus ja -korvaus menevät 100 % tasevastaavalle ja kapasiteettikorvaus maksetaan 100 % reservitoimittajalle. Mallia tulee edelleen kehittää, kun energiamarkkinat automaattiselle taajuuden palautusreserville otetaan käyttöön liityttäessä eurooppalaiselle markkinapaikalle (PICASSO).
- **Esitetty muutos:** Automaattisen taajuuden palautusreservin aktivoitumisen aiheuttama säättöenergia lasketaan taseselvitysajaksokohtaisesti eli varttitunneittain. Säättöenergia korvataan reservikohteen tasevastaavalle energiamaksulla. Energiamaksu lasketaan kertomalla energiamäärä ylös- ja allassätöhinnoilla, jotka määritetään edelleen tuntikohtaisesti.
  - *Tausta:* Säättöenergia lasketaan taseselvitysajaksokohtaisesti, jotta se kohdistuu oikealle taseselvitysajaksolle. Säättöenergian hinnoittelu muuttuu varttitasolle myöhemmin.

24.3.2022

- **Esitetty muutos:** Laskutus perustuu jatkossa reservitoimittajan reaaliaikaisesti toimittamaan ylläpidettyyn kapasiteettiin ja säätöenergia lasketaan ylläpidetyn reservikapasiteetin perusteella.
  - *Tausta:* Yhtenäistetään käsittely taajuuden vakautusreservien (FCR) kanssa.
- **Esitetty muutos:** Sanktiokäsittelyä toimittamattomasta reservistä uudistetaan, ja Automaattisen taajuuden palautusreservin osalta sanktio tulee uutena. Ylivoimainen este siirretään sopimuksesta ehtoihin ja se laajentuu koskemaan myös enakoimattomat laiteviat.
  - *Tausta:* Sanktiokäsittelyt harmonisoidaan yhteneviksi kaikkien reservituotteiden kesken. Sanktio on jatkossa sama kaikille reservikapasiteettituotteille: toimittamaton reservikapasiteetti $\times 5 \times$ reservimarkkinoiden hinta kyseiseltä tunnilta. Ennen sähkön vuorokausimarkkinoita hankittavien reservituotteiden (mFRR kapasiteetti ja aFRR) osalta sanktioon vaikuttaa lisäksi vuorokausimarkkinoiden hinta.
- **Esitetty muutos:** Reservien ylläpidon raportointi ja seuranta -kappaleesta on siirretty yksityiskohtaista ohjeistusta erilliseen *Fingridin reservikaupankäynti ja tiedonvaihto* -ohjeeseen.
  - *Tausta:* Tekniset ja yksityiskohtaiset kuvaukset sopivat luonteeltaan paremmin ohjeeseen kuin ehtoihin. Päivitetty *Fingridin reservikaupankäynti ja tiedonvaihto* -ohje, jonka voimassaolo alkaa ehtomuutosten käyttöönotosta 22.5.2023, tullaan julkaisemaan syksyn 2022 aikana.

2.3 Taajuuden vakautusreservit (FCR)

- **Esitetty muutos:** Taajuusohjatun käyttöreservin (FCR-N) reservitarjouksessa vaadittavasta tasevastuutiedosta luovutaan ja energiakäsittely tehdään jatkossa reaaliaikaisesti toimitetun ylläpidetyn reservikapasiteetin perusteella.
  - *Tausta:* Reservien tarjoaminen ja ylläpito helpottuu, koska jatkossa reservikohdetta, jolla säätö toteutetaan, voi vaihtaa kesken käyttötunnin.
- **Esitetty muutos:** Taajuusohjatun käyttöreservin (FCR-N) aktivoitumisen aiheuttama säätöenergia lasketaan taseselvitysjaksokohtaisesti eli varttitunneittain. Säätöenergia korvataan reservikohteen tasevastaavalle energiamaksulla. Energiamaksu lasketaan kertomalla energiamäärä ylös- ja alassäätöhinnoilla, jotka määritetään edelleen tuntikohtaisesti.
  - *Tausta:* Säätöenergia lasketaan taseselvitysjaksoittain, jotta se kohdistuu oikealle taseselvitysjaksoille. Säätöenergian hinnoittelu muuttuu varttitasolle myöhemmin.
- **Esitetty muutos:** Sopimusrakennetta uudistetaan siten, että erillisistä vuosi- ja tuntimarkkinasopimuksista luovutaan. Jatkossa on yksi sopimus taajuuden va-

24.3.2022

kautusreservien toimittajalle, joka oikeuttaa osallistumaan sekä vuosi- että tunti-markkinoille. Reservitoimittajakohtaiset vuosimarkkinamäärät kalenterivuodelle määritetään jatkossa sopimusliitteessä.

- *Tausta:* Muutoksella helpotetaan hallinnollista työtä. Nykyisin vuosimarkkinasopimukset uusitaan kalenterivuositain kaikkien osapuolten kanssa.
- **Esitetty muutos:** Sanktiokäsittelyä toimittamattomasta reservistä uudistetaan, ja Taajuusohjatun käyttö- ja häiriöreservin osalta sanktiokerroin nousee yhdestä viiteen. Ylivoimainen este siirretään sopimuksesta ehtoihin ja se laajentuu koskemaan myös ennakoimattomat laiteviat.
  - *Tausta:* Sanktiokäsittelyt harmonisoidaan yhteneviksi kaikkien reservituotteiden kesken. Sanktio on jatkossa sama kaikille reservikapasiteettituotteille: toimittamaton reservikapasiteetti $\times 5 \times$ reservimarkkinoiden hinta kyseiseltä tunnilta. Ennen sähkön vuorokausimarkkinoita hankittavien reservituotteiden (mFRR kapasiteetti ja aFRR) osalta sanktioon vaikuttaa lisäksi vuorokausimarkkinoiden hinta.
- **Esitetty muutos:** Reservien ylläpidon raportointi ja seuranta -kappaleesta on siirretty yksityiskohtaista ohjeistusta erilliseen *Fingridin reservikaupankäynti ja tiedonvaihto* -ohjeeseen.
  - *Tausta:* Tekniset ja yksityiskohtaiset kuvaukset sopivat luonteeltaan paremmin ohjeeseen kuin ehtoihin. Päivitetty *Fingridin reservikaupankäynti ja tiedonvaihto* -ohje, jonka voimassaolo alkaa ehtomuutosten käyttöönotosta 22.5.2023, tullaan julkaisemaan syksyn 2022 aikana.

2.4 Nopea taajuusreservi (FFR)

- **Esitetty muutos:** Sanktiokäsittelyä toimittamattomasta reservistä uudistetaan, ja Nopean taajuusreservin osalta sanktiokerroin nousee yhdestä viiteen. Ylivoimainen este siirretään sopimuksesta ehtoihin ja se laajentuu koskemaan myös ennakoimattomat laiteviat.
  - *Tausta:* Sanktiokäsittelyt harmonisoidaan yhteneviksi kaikkien reservituotteiden kesken. Sanktio on jatkossa sama kaikille reservikapasiteettituotteille: toimittamaton reservikapasiteetti $\times 5 \times$ reservimarkkinoiden hinta kyseiseltä tunnilta. Ennen sähkön vuorokausimarkkinoita hankittavien reservituotteiden (mFRR kapasiteetti ja aFRR) osalta sanktioon vaikuttaa lisäksi vuorokausimarkkinoiden hinta.
- **Esitetty muutos:** Reservien ylläpidon raportointi ja seuranta -kappaleesta on siirretty yksityiskohtaista ohjeistusta erilliseen *Fingridin reservikaupankäynti ja tiedonvaihto* -ohjeeseen.
  - *Tausta:* Tekniset ja yksityiskohtaiset kuvaukset sopivat luonteeltaan paremmin ohjeeseen kuin ehtoihin. Päivitetty *Fingridin reservikaupankäynti*

24.3.2022

ja tiedonvaihto -ohje, jonka voimassaolo alkaa ehtomuutosten käyttöönotosta 22.5.2023, tullaan julkaisemaan syksyn 2022 aikana.